

TRACTATUS

DE BAPTISMO.

POSTquam de Sacramentis in genere diximus, ordo & series postulant ut de singulis speciatim differamus: initium autem ab illo ducere convenit, sine quo patere ad alia non potest aditus, per quod Religioni Christianæ initiamur, in Christo nascimur, in ipsiusque familiam coadoptamur. *Dux sunt enim hominis natiuitates*, inquit Augustinus, ... *una est de terra, alia de cælo; una est de carne, alia de spiritu; illa facit filios iræ, hæc filios misericordiæ; illa peccato generali obligatos, hæc demum quæ est Baptismi, ab omni vinculo peccati liberatos.* (Tract. II. in Joan. n. 6.) Quidquid de Baptismo dicturi sumus, octo capitibus complectimur: primum erit de nomine, natura & divisione Baptismi; secundum, de materia; tertium, de forma; quartum, de ministro; quintum, de subjecto; sextum, de necessitate; septimum, de effectibus; octavum de ceremoniis Baptismi.

CAPUT PRIMUM.

De Nomine, Natura, & divisione Baptismi.

QUÆRES 1°. quid significet *Baptismi* nomen. Resp. *Baptismi* nomen Græcum est origine, immersionemque & ablutionem significat. Metaphoricè pro iis accipitur, quæ aliquam cum immersione habent analogiam; Christum, v. g. afflictionum & dolorum fluctus, in quibus veluti mergendus erat, sic prænuntiat: *Baptismo autem habeo baptizari.* (Luc. 12. 50.) Sic etiam apostolos alloquitur: *Potestis bibere calicem quem ego bibo, aut Baptismo quo ego baptizor, baptizari.* (Marc. 10. 38.) Quæ comparatio ex eo ducitur, quod sicut corpus aquâ, ita animus pœnarum quasi gurgite mergatur. Baptismus, prout est Religionis Christianæ Sacramentum, variis tum apud Apostolum, tum apud Patres, nominibus designatur. 2°. Dicitur *lavacrum regenerationis*, quia filios hominum in filios Dei transformat, novamque in Christo vitam ipsis impertitur. (Tit. 3. 5.) 2°. *Illuminatio*, quia per illud Sacramentum infunditur habitus fidei supernaturalis, quæ animum cœlesti quodam lumine illustrat. *Rememoramini*, inquit Apostolus, *pristinorum dies in quibus illuminati*, (id est, baptizati) *magnum certamen sustinistis passionum.* (Hebr. 32. 10.) 3°. *Sepultura*: *Quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, ait idem Apostolus, in morte ipsius baptizati sumus; confepulsi enim sumus cum illo per Baptismum;* (Rom. 6. v. 3. & 4.) tum quia peccata in Baptismate sunt veluti confepulta, cum quia hæc olim erat consuetudo, ut totum corpus in sacris fontibus mergeretur, quod Christi sepulturam apertius significabat. 4°. Dicitur à SS. Patribus *Sacra-*

mentum fidei, quia per Baptismum homo inter Fideles adscribitur, & solemnem fidei professionem, vel per se, si adultus sit, vel per susceptores, si infans, emittit.

Quæres 2°. quænam sit Baptismi definitio & natura.

Resp. Eas tradunt Lutherani, Calvinistæ, & Sociniani Baptismatis definitiones, quæ ipsius naturam adulterant, & illudque exhibent ut nudam sterilemque cæremoniam. A Catholicis autem definitur *Sacramentum à Christo institutum ad spiritualem hominum regenerationem, quæ fit per ablutionem aquæ, cum expressa Sanctissimæ Trinitatis invocatione*, Dicitur autem 1°. *Sacramentum à Christo institutum*; quæ voces locum tenent generis, per quod scilicet Baptismum cum aliis Sacramentis convenit. 2°. *Ad spiritualem hominum regenerationem*, quibus verbis exprimitur differentia. Solus enim Baptismus regenerat, non autem quodlibet aliud Sacramentum; ne Pœnitentia quidem quæ primam spiritualem vitam non confert, sed amissam extinguitamque restituit & suscitatur. 3°. Dicitur *per ablutionem aquæ*, ad designandum Baptismatis materiam, quæ in aqua naturali constituta est. 4°. Additur *cum expressa Sanctissimæ Trinitatis invocatione*, in qua sitam esse hujus Sacramenti formam probabimus.

Ad asserendam autem Baptismo Sacramenti dignitatem, sit

PROPOSITIO.

Baptismus est veri nominis Sacramentum.

Prob. Veri nominis Sacramentum est ritus sensibilis, à Christo præscriptus, gratiam significans, eamque ex institutione divina conferens: atqui omnes illæ conditiones in Baptismo confociantur. 1°. Quidem ritus est sensibilis; ex ablutione enim aquæ, tanquam materiâ; & expressâ Sanctissimæ

Trinitatis invocatione, tanquam formâ, coalescit: atqui hæc omnia sunt sensibus obvia; ergo 1°. &c. 2°. A Christo præscriptus est ut satis liquet ex iis Christi verbis: *Docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine, &c.* (Math. 28. 19.) 3°. Est ritus gratiam significans; nam aquæ ablutio quæ corporis fordes absterguntur signum est gratiæ quæ animo labes abluat. 4°. Gratiam habet ex institutione divina sibi illigatam, ut constat ex variis Scripturæ testimoniis: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto*, inquit Christus, *non potest introire in Regnum Dei.* (Joan. 3. 5.) *Baptizetur unusquisque vestrum*, ait S. Petrus, *in remissionem peccatorum vestrorum.* (Act. 2. 38.) De Christo dicit Apotolus: *Dilexit Ecclesiam, mundans illam lavacro aquæ.* (Ephes. 5. v. 25. & 26.) Ergo Baptismus eas omnes condiciones habent, quæ ad Sacramentum propriè dictum requiruntur; ergo, &c.

Quæres 3°. quotuplex sit Baptismi divisio.

Resp. Baptismus dividitur in Baptismum *fluminis, flaminis & sanguinis*. Baptismus *fluminis* ille est qui per ablutionem aquæ confertur. Sic dicitur à propria sua materia, quæ est aqua naturalis. Baptismus *flaminis* sive *spiritus*, est ardens recipiendi Baptismatis desiderium. Hanc appellationem ducit à sua causa, nimirum à Sancti Spiritus afflatu. Baptismus *sanguinis* est martyrrium pro Christo perpetuum; ita dicitur à suo effectu, nempe à sanguinis effusione: quanquam duæ posteriores Baptismatis species, veri Sacramenti rationem non habeant, ad obtinendam tamen salutem in casu necessitatis sufficiunt.

CAPUT II.

De Baptismi materia.

MATERIA cujuslibet Sacramenti duplex distinguitur: alia *remota* quæ est ipsa res in conficiendo Sacramento usurpata, ut oleum in Extrema Unctione; alia *proxima* quæ est rei in Sacramento adhibitæ applicatio: talis est unctio olei, quæ in illius corpore fit, qui Extremam Unctionem suscipit. Quanam sit materia tum proxima, tum remota Baptismatis, duobus in articulis exponemus.

ARTICULUS PRIMUS.

De materia remota Baptismi.

Remotam Baptismi materiam in aqua naturali sitam esse ex verbo Dei tum scripto, tum tradito, ita compertum est, ut ea de re potuisse quemquam errare credibile non esset, nisi experientia constaret nihil esse absurdi, quod ab iis defendi non possit, qui à Scripturæ & Traditionis normâ recedere. Inter Hæreticos veteres & recentiores non defuere, qui tam apertum fidei dogma in dubium revocaverint, aut negaverint.

Lutherus in Colloquiis *symposiacis* sive *convivialibus*, interrogatus an, deficiente aquâ, valeat Baptismus in quo vinum aut alius liquor adhiberetur, respondet *quidquid balnei loco esse potest, illud aptum esse ad baptizandum.* (Cap. 17.) Theodorus Beza, famosus ille Calvini discipulus, sic habet: *Desit etiam aqua, & tamen Baptismus ali-*

cujus differri cum ædificatione non possit, nec debeat; ego certe quovis alio liquore, non minus ritè quàm aquâ, baptizârim. (Tom. 3. tract. Theolog. 196. Edit. an. 1582.)

PROPOSITIO I.

Aqua naturalis est remota Baptismi materia, & quidem necessaria.

Pròb. Ea est necessaria Baptismi materia, quam Christus præscripsit, quam solam constanter usurpavit Ecclesia: atqui 1°. Christus aquâ naturali in Baptismate utendum esse iussit, iis nempe verbis: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c.* Hoc etiam suâ agendi ratione confirmavit; sic enim narratur: *Venit Jesus ... in terram Judæam, ... & baptizabat; erat autem & Joannes baptizans in Ænon juxta Salim, quia aquæ multæ illic erant.* (Joan. 3. v. 22. & 23.) Atqui ex iis verbis manifestum est, Christum, & Joannem in administrando Baptismate aquam naturalem adhibuisse, præceptoque exemplum junxisse Christum. 2°. Eandem hanc consuetudinem à Domino derivaram semper retinuit Ecclesia, & nullum unquam Baptismum ratum habuit, nisi in aqua naturali celebratus fuerit; cujus rei fidem faciunt Patrum consensus, autorum Ecclesiasticorum testimonia, omnes Latinorum libri Ritualis, Græcorum & Orientalium Euchologia. Hinc illud Augustini effatum: *Tolle aquam, non est Baptismus.* (Tract. 15. in Joannem, n. 3. tom. 3. part. 2. pag. 408.) Atqui illud profecto Baptismati prorsus necessarium est, quo sublato, tollitur; ergo &c. Traditioni inhærentes Tridentini Patres, sic pronuntiant: *Si quis dixerit aquam veram & naturalem non esse de necessitate Baptismi, ... anathema sit.* (Sess. 7. de Bapt. can. 2.)

Solvuntur objecta.

Objicies 1°. Si quo Scripturæ loco probaretur aquam esse necessariam Baptismi materiam, maxime isto: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu sancto, &c.* Atqui locus ille nihil probat quia vox, *aqua*, non ad litteram, sed metaphoricè accipiendâ est, nimirum pro Spiritu Sancto qui, inter aquæ, animam interius abluit; ergo ex Scripturâ certo colligi non potest, aquam esse necessariam Baptismi materiam.

Resp. Neg. min. Quod enim in Scripturis perspicuè exprimitur, non est ad aliud referendum, quasi figuratè dictum sit, ut tradit Augustinus. (*Lib. 3. de Doctrina Christiana, cap. 11.*) Atqui vox, *aqua*, in prædictis Christi verbis aquam naturalem tam apertè exprimit, ut non aliud unquam intellexerit Ecclesia; ergo, juxta regulam ab Augustino positam, non accipiendâ est quasi figuratè dicta sit. Quapropter Concilium Tridentinum sub anathematis comminatione vetat ne quis, *verba illa D. N. Jesu Christi*, nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu, ad metaphoram aliquam detorqueat (*Sess. 7. de Bapt. can. 2.*)

Obj. 2°. Ex iis Sancti Joannis verbis, *Christus vos baptizabit in Spiritu Sancto & igne*, (*Matth. 3. 11.*) colligi non potest ignem esse Baptismi materiam; ergo pariter ex hoc Evangelii loco, *nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c.* inferri non potest aquam esse Baptismi materiam.

Resp. Neg. conseq. & parit. Utriusque illius loci tutior haberi non potest interpretatio quàm ex agendi ratione, tum Christi & Apostolorum, tam universæ Ecclesiæ per orbem totum dispersæ: atqui certum est nusquam Christum aut Discipulos ejus in conferendo Baptismate ignem adhibuisse; contrâ vero, teste Scripturâ, Christus ejusque discipuli in aqua baptizârunt; quorum exemplum

ubique & quovis tempore secutam esse Ecclesiam ex Traditione compertum est: *Eo ducuntur à nobis (Cathecumeni) inquit S. Justinus, ubi aqua est... nam lavacrum in aqua suscipiunt.* (*Apolog. 1. n. 61. pag. 71. Edit. BB.*) Tertullianus librum de Baptismo his verbis auspiciatur: *Felix Sacramentum aquæ nostræ, quâ abluti delictis pristinae caritatis in vitam æternam liberamur.* (*pag. 224.*)

Obj. 3°. S. Joannes Baptista suum inter & Christi Baptismum, illud discrimen statuit, quod ipse baptizaret in aquâ: *Ego quidem baptizo vos in aqua in penitentiam*; Christus vero baptizaturus esset in Spiritu Sancto & igne. (*Matth. 3. 11.*) Ergo Joannis quidem, non vero Christi Baptismus aquam habet pro materia.

Resp. Dist. ant. Quod ipse baptizaret in aqua sola, Christus vero non in aqua tantum, sed etiam in Spiritu Sancto & igne esse baptizaturus, conc. ant. quod Christus baptizaturus esset in Spiritu Sancto & igne sine aqua, neg. ant.

Itaque eo spectat sanctus Domini Præcursor, ut Christi Baptismum suo longè præstantiorem & efficaciorum esse demonstret, unumque ab altero tantum differre, quantum distat servus à Domino. Quapropter declarat suum Baptismum in aqua duntaxat & exteriori corporis ablutione consistere; Christi vero Baptismum tantæ virtutis esse, ut non solum corporis sordes exteriori abstergeret, sed animi labes interius elueret, Spiritum Sanctum cordibus infundendo, eaque sacris divinæ caritatis ignibus inflammando: atqui aliud est majorem Christi Baptismo efficaciam attribuere, & aliud ab eo aquam excludere: si enim aquam in conferendo Baptismate Dominus non adhibuisset, numquid eam in hoc Sacramento usurpassent ipsius Discipuli? Numquid semper ut irritum habuisset Ecclesia Baptismum qui in aqua non fieret?

Quæres 1°. cur Christus Baptismi materiam in

aqua potius quam in alio elemento constituerit.

Resp. 1°. Quia sic voluit: in iis enim quæ à summo Dei arbitrio pendent, non alia, præter supremam & omnipotentissimam illius voluntatem, causa quærenda est. Poterat Deus in alio quovis elemento Sacramentum regenerationis constituere; poterat & sine ullo elemento hominem à peccati statu ad justitiam revocare; cur ergo aquam elegerit, penes ipsum fuit.

Resp. 2°. congruas quasdam hujus facti rationes à Sanctis Patribus afferri. 1°. Quia ad Sacramentum omnibus & singulis necessarium, Christus voluit illud feligere elementum, quod commune & omnibus est obvium. 2°. Quid inter effectum aquæ incorpor, & effectum Baptismatis in anima, similitudo quædam est & analogia. Sicut enim aqua corporis sordes extergit, ita Baptismus animæ labe, sive peccata, eluit; quemadmodum aqua refrigerandis corporibus idonea est, sic Baptismus cupiditatum ardorem magna ex parte restinguit; demum *sicut aqua*, ait S. Anselmus, *extinguit ignem elementarem, ita Baptismus extinguit ignem gehennæ.*

Quæres 2°. quanam aqua censei debeat, naturalis.

Resp. Eam omnem quæ opponitur artificiali, & in communi omnium usu posita est, sive maris sit, sive fluvii, sive paludis, putei & fontis; neque etiam quidquam refert, limpida sit an turbida, calida an frigida, dulcis an falsa. Nix quoque, glacies, grando, idonea sunt Baptismi materia, si in aquam resolutæ fuerint: minimè vero si massam efficiant ita concretam & congelatam, ut fluere non possit, nec abluere: ad legitimam enim Baptismi materiam requiritur ut ex ea fieri possit ablutio. Non valent ad Baptismum aquæ ex fructibus, herbis, floribus expressæ, ceterique liquores à communis aquæ natura abhorrentes; Baptis-

mus etiam fieri non potest ex aqua cum aliis liquoribus sic permixta, ut suam exuisse naturam, in aliamque substantiam transmutari censeatur; si vero aqua liquori quem sibi admixtum habet ita prævaleat, ut re & nomine aqua dici possit, tunc Baptismati minimè nocet. Consule S. Thomam. (3. part. quæst. 66. art. 4.)

Quæres 3°. utrum liquor de quo dubitatur an sit aqua naturalis, possit in conficiendo Baptismate adhiberi.

Resp. Si necessitas urgeat, potest, imo debet liquor dubius adhiberi. Cum enim Sacramenta in hominum gratiam instituta sint, in extrema necessitate magis debet salus hominis, quam ipsum Sacramentum attendi. Tunc autem, ait *Juenin*, usurpanda est ista forma conditionalis: *Si materia hæc idonea est ad baptizandum, ego te baptizo in nomine, &c.* Qui cum materia dubia baptizatus fuit, debet postmodum, si fieri possit, denuo baptizari sub ista conditione: *Si tu non es baptizatus, ego te baptizo, &c.* Quod si necessitas non urgeat, Baptismusque differri possit, sacrilegii reus esset qui cum incerto liquore Baptismum administraret, quia mandatum Christi ejusque Sacramentum spernere convinceretur.

ARTICULUS II.

De materia proxima Baptismi.

Scholastici per materiam cujuscumque Sacramenti proximam, intelligunt materiæ remotæ usum & applicationem. Cum autem per abluionem aqua naturalis Baptismum suscipienti applicetur, idcirco dicitur *materia proxima* Baptismi, Tribus autem modis fieri potest hæc ablutio,

1°. Per immersionem, cum in aquâ corpus mergitur velut in balneo.

2°. Per asperionem, eo scilicet modo quo solent Fideles aquâ benedictâ aspergi.

3°. Per infusionem, vel potius infusionem, qualis est ablutio quam adhibet Ecclesia Latina, aquam super infantis caput effundendo.

Notandum 1°. Primis Ecclesiæ sæculis viguisse disciplinam per trinam immersionem baptizandi; Tertullianus enim ita refert: *Aquam adituri... aliquanto prius in Ecclesia sub Antistiis manu contestamur nos renuntiare diabolo, & pompæ, & angelis ejus: dehinc ter mergitur.* (Lib. de corona militis, cap. 3. pag. 102.) Quin & ipsi Canones Apostolici qui, licet Apostolorum opus non fuerint, ex antiquis tamen Conciliis excerpti sunt, ita jubent: *Si quis Episcopus aut Presbyter, non trinam immersionem... celebret, sed semel mergat, ... deponatur.* (Can. 50. tom. 1. Concil. Labb. p. 52.)

Notand. 2°. Ne primis quidem Ecclesiæ temporibus, ita generatim observatam esse immersionem, ut probatus non fuerit Baptismus alio modo celebratus. Certum est enim eo ipso tempore, quo mergendi consuetudo religiosius tenebatur, *Clinicos*, id est, infirmos in lecto decumbentes, per infusionem vel asperionem fuisse ablutos, ut constat ex istis sancti Cypriani verbis: *Nec quemquam movere debet, inquit, quod aspergi vel perfundi videntur agri, ... quando Scriptura sancta per Ezechielem Prophetam... dicat: aspergam super vos aquam mundam... Unde apparet asperionem quoque aquæ, instar salutaris lavacri obtinere.* (Ep. 76. ad Magnum, pag. 156. Edit. Baluz.) Cypriani doctrinam veluti suâ ætate certissimam approbat & sequitur Augustinus. (Lib. 6. contra Donatistas, cap. 7.)

Notand. 3°. Immersionis ritum etiam sæculo XIII prævaluisse. S. enim Thomas qui obiit anno 1274, ait *tutius esse baptizare per modum immer-*

tionis, quia hoc habet usus communior. (3. part. q. 66. art. 7. in corp.) Postea vero sensim modus ille in defuetudinem abiit, ita ut sæculo XIV. obtinere cœperit ritus per asperionem vel infusionem baptizandi; cujus mutationis variæ extiterunt causæ. 1°. Baptizandorum, præsertim autem infantium, commodum, qui ob tenellæ ætatis infirmitatem, sine aliquo periculo non possunt in aquam nudato corpore demergi. 2°. Periculum ne infans ex Ministri manibus in imum baptisterium elapsus aquis suffocaretur, quod nonnunquam contigit. 3°. Numerus baptizandorum quibus mergendis ac sustinendis pares vix esse poterant Ministri, præsertim ex quo tempore imminuta fuit Diaconorum copia.

Notand. 4°. Nullam hac in parte nobis litem esse cum Lutheri aut Calvini Sectatoribus qui Baptismum, ut apud nos moris est, tenui infusione vel asperione administrant; sed nobis pugnandum esse cum Græcis Schismaticis qui, duce Marco Ephesino, post solutam Synodum Florentinam, inter ceteras discessionis suæ causas istam obtulerunt, quod Latini trinam immersionem omitterent; quapropter eos ab antiqua fide & traditione descivisse immerito prorsus accusarunt. Quam calumniam ut depellamus, sit

PROPOSITIO.

Valet Baptismus per infusionem vel asperionem datus, & proinde necessaria non est immersio.

Probatur 1°. Si non valeret Baptismus per infusionem vel asperionem datus, maxime quia de eo per immersionem conferendo extaret aliquod Christi præceptum: atqui nullum occurrit in Scripturis hujusmodi præceptum. Ait quidem Christus: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c. Euntes, docete omnes gentes, baptizantes eos, &c.* Sed in his verbis nullum de immersione adhibenda man-

datum continetur: at jubet tantum Christus Baptismum per abluionem aquæ esse conferendum: atqui ablutio fieri potest, ut ait S. Thomas, . . . non solum per modum immersionis; sed etiam per modum asperfusionis vel effusionis. (3. part. quæst. 66. art. 7. in corp.)

Nec dixeris verbum baptizare quod usurpat Christus, immersionem significare; non raro enim verbum illud simplicem aquæ effusionem exprimit. Sic Phariseus qui Christum ad mensam invitaverat, cepit intra se reputans dicere: quare non baptizatus esset ante prandium, id est, manus non lavisset. (Luc. 11. 38.) Sic dicitur Phariseos non comedere, cum a foro redeunt, nisi baptizentur. (Marc. 7. 4.) Atqui certè in iis locis verbum baptizare, non immersionem, sed meram aquæ asperfusionem vel effusionem significat; ergo nullum in Scriptura deprehenditur Christi præceptum de immersione adhibenda, ac proinde valet Baptismus per infusionem vel asperfusionem datus.

Prob. 2º. Ille baptizandi modus ad Sacramenti integritatem sufficit, quo validè conferri Baptismum constat ex multis Historiæ Ecclesiasticæ factis & exemplis: atqui valere Baptismum per infusionem vel asperfusionem datum, ex multis, &c. Certum est enim hoc modo baptizatos fuisse Clinicos, id est, eos qui propter gravem morbum in lecto jacebant; siquidem non potuissent sine certo vitæ periculo in aquis immergi: atqui tamen eorum Baptismum, ut ratum habuit Ecclesia, nec unquam iteratum esse legimus. Cujus rei egregius testis est S. Cyprianus. Consultus enim à Magno quid sentiendum esset de Baptismate Cliniciani, eo quod aquâ salutari non loti sint, sed perfusi, respondet asperfusionem quoque aquæ, instar salutari lavacri obtinere. (Ep. 76. pag. 156. Edit. Baluz.)

Notram propositionem hoc facto confirmant

multi Theologi, quod legitur Act. 2. Qui ergo receperunt sermonem ejus (Petri) baptizati sunt, & appositæ sunt in die illa animæ circiter tria millia: porro, inquirunt, verisimile non est tantam hominum multitudinem intra unius diei spatium fuisse ab Apostolis per immersionem baptizatam. Sunt tamen qui probationem hanc non satis firmam existiment, quia nihil in eo videtur absurdum, quod Petrus tria hominum millia, intra eandem diem, per immersionem baptizaverit, adjuvantibus aliis tum Apostolis, tum Discipulis: nam passim aderant urnæ ad Judæorum purificationem idoneæ. Ea de re mentem suam sic aperit percelebris D. Fleuri: *L'Ecriture ne dit pas que ces trois mille hommes furent tous baptisés le même jour; on doit plutôt croire, selon l'esprit de l'antiquité, qu'ils furent baptisés à loisir.* (Hist. Eccl. tom. 1. pag. 393.)

Solvuntur objecta.

Objicies 1º. Illud in Baptismo necessarium est, propter cujus omissionem de veritate Baptismi dubitatum est: atqui propter immersionis omissionem de Baptismi veritate dubitatum est. 1º. Dubitavit Magnus, Episcopus Africanus, qui S. Cyprianum consuluit utrum valeret Baptismus Cliniciani asperfusionem vel infusionem datus. 2º. Dubitavit ipse S. Cyprianus; dicit enim quidem valere Baptismum per infusionem datum, sed oppositam sententiam non improbat, imo eum iterari permittit in prædicta ad Magnum Epistola: *Si quis existimat eos (in lecto baptizatos) nihil consecutos, eo quod aquâ salutari tantum perfusi sint, . . . non decipiantur, ut si incommodum languoris evaserint & convalescerint, baptizentur.* (Ibid.) 3º. Dubitavit Cornelius Romanus Pontifex, ut patet ex ipsius ad Fabium Antiochenum Epistola, in qua de Novatiano Antipapa sic loquitur: *In morbum gravissimum collapsus (Novatianus) dum jam-jamque mo-*

riurus creditur, in ipso in quo jacebat lectulo perfusus Baptismum suscepit; si tamen hujusmodi Baptismum suscepisse dicendus est. (Apud Euseb. *Histor. Eccles. lib. 6. cap. 43.*) Ergo, &c.

Resp. Dist. maj. Dubitatum est ab Ecclesia, conc. maj. à paucis & sine legitima ratione, neg. maj. dist. pariter min.

Porro illud de veritate Baptismi sine immersione celebrati dubium non fuit Ecclesiæ, sed paucorum duntaxat privatorum. Si enim de hujusmodi Baptismatis integritate Ecclesia dubitasset, illud repetendum esse præcepisset: atqui tamen eam iterari nunquam jussit; ergo, &c.

Nunc ad singula objectionis capita respondendum. Ad primum, non quidem inficiamur Magnum, Episcopum Africanum, de veritate Baptismi per infusionem dati dubitasse; sed dubitationem hanc depulit S. Cyprianus cujus verba jam descripsimus.

Ad secundum respondeo Cypriano persuasum fuisse valere Baptismum de quo agitur, ut demonstrat Epistola ad Magnum jam prolata. Nec contrarium inde colligi potest, quod Sanctus ille Doctor liberam ea de re sentiendi vel agendi potestatem aliis Episcopis permittat. Hic enim loquendi modus non fluctuantis animi, sed modestiæ argumentum est; nec semel à S. Cypriano usurpatur, ne scilicet dominatum affectare, aut caritatem tantisper offendere videretur. Nemo dubitaverit, v. g. quin intimè persuasus fuerit S. Doctor irritum esse Baptismum ab Hæreticis administratum: atqui tamen ea de re sic disputat, ut aliter sentiendi facultatem suis adversariis liberam faciat. Ad sanctum enim Stephanum, Romanum Pontificem, ita scribit: *Scimus quosdam quod semel imbiberint nolle deponere, nec propositum suum facile mutare; sed salvo inter Collegas pacis & concordiæ vinculo, quædam propria quæ apud se sint semel usurpata, retinere: qua in re nec nos*

vim cuiquam facimus, aut legem damus. (Ep. 72. pag. 129. Edit. Baluz.)

Ad tertium respondeo dubitasse quidem Cornelium an Novatianus aquâ perfusus fuerit, non autem utrum validus esset Baptismus quem per infusionem recepisset. Hunc esse genuinum Cornelii sensum satis indicant hæc ipsius verba: *Si tamen hujusmodi Baptismum suscepisse credendus est, quasi diceret: si tamen credendum est Novatianum, mendacem illum & sceleratum hominem, tanti Baptismum fecisse, ut morti proximus aquâ reverà abluï voluerit; positâ autem hæc interpretatione quæ obvia est, evanescit difficultas.*

Obj. 2°. Solus ille baptizandi ritus validus est, qui à Christo præscriptus fuit: atqui trinæ immersionis ritum à Christo præscriptum esse docent Veteres. Sic Theodoretus de Eunomio loquitur: *Sancti Baptismatis legem olim à Domino & Apostolis traditam evertit, ... dicens non oportere ter mergere eum qui baptizatur, nec Trinitatem invocare, sed semel baptizare in mortem Christi.* (Lib. 1. *Hæreticorum fabularum, cap. 3. tom. 4. pag. 236.*) Pelagius II Papa, in suo ad Gaudentium rescripto hæc habet: *Evangelicum præceptum, ipso Domino Jesu Christo tradente, nos admonet in nomine Trinitatis, trinâ etiam immersione sanctum Baptisma unicuique tribuere.* (Apud Gratianum, dist. 4. de conf. cap. 82. quod incipit, Multi.) Ergo solus trinæ immersionis ritus validus est.

Resp. Dist. min. Sancti Patres docent trinæ immersionis ritum à Christo præscriptum esse ratione rei, nempe Trinitatis, per trinam immersionem significatæ, conc. min. ratione sui spectatæ, neg. min.

In Evangelio nullum, ut jam diximus, reperias Christi præceptum, de Baptismate per trinam immersionem conferendo. Cum igitur Veteres eam ad Christi præceptum referunt, illud non accipiendum est de immersione ratione sui spectatæ,

sed de ipsa re per eam significata, scilicet de trium Sanctissimæ Trinitatis Personarum invocatione, in quarum nomine Baptismum conferendum esse Christus præcepit: hanc fuisse Veterum mentem, inde colligitur, quod adversus Hæreticos agerent, qui divinarum Personarum Trinitatem impugnantes, consuetum Baptismi ritum identidem violabant, vel præscriptam verborum formam adulterando, vel trinam immersionem omittendo, quæ tres divinas Personas designari intelligebant.

Aversus audaciam hanc insurrexere laudati Veneres, & docuerunt Baptismum in nomine Trinitatis, trinam etiam immersionem esse perficiendum; non quod eam ad Baptismum ex divino præcepto pertinere existimaverint, sed quia trino hæc ablutio Sanctissimam Trinitatem exprimebat, in cujus nomine Baptismum fieri Christus præcepit. Quapropter Pelagius II, cujus verba trinæ immersionis necessitati magis videntur patrocinari, ita præcipit: *Si vero... eorum qui converti volunt manifestam confessionem claruerit, quod in nomine Trinitatis fuerint baptizati, sola reconciliationis impensam gratiam, Catholica sociare fidei maturabis.* (Ibid. cap. 30.) Ibi Summus Pontifex exigit quidem ut in nomine Trinitatis conferatur Baptismus, sed nullam amplius trinæ immersionis mentionem facit; non eam igitur à Christo credidit ratione sui præscriptam, sed duntaxat ratione trium Personarum divinarum quas significabat.

Obj. 5°. Baptismus eo modo perficiatur necesse est, qui Christi mortem & sepulturam exhibeat, juxta illud Apostoli: *Quicumque baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizati sumus.... conscripti enim sumus cum illo per Baptismum.* (Rom. 6. v. 3. & 4.) Atqui illud sine immersione fieri nequit; ergo adhibeatur illa necesse est.

Resp. 1°. Neg. maj. Quod enim ait Apostolus, & postea toties à SS. Patribus inculcatum fuit, spectat ad baptizandi modum tunc usitatum, ni-

mirum per immersionem; id vero non ita dictum est, quasi ad Baptismi integritatem necesse sit, ut exterius Christi mortem & sepulturam exprimat: Sancti enim Patres ex candidis Baptizatorum vestibus concludunt, eos veterem hominem exuisse & novum induisse. Numquid inde colliges vestem albam ad Baptismi substantiam aliquando pertinuisse? Ratio est, quod Baptismus primario & præcipue animæ à peccatis absolutionem designet: atqui locum habet hæc significatio, sive corpus per immersionem, sive per infusionem abluatur.

Resp. 2°. Neg. min. Per Baptismum enim, sive cum immersione, sive cum infusione & asperione datum, peccato morimur; per Baptismum peccata quasi conscripta sunt; per Baptismum spiritualiter renascimur, Deoque vivere incipimus: atqui hæc sufficiunt ut Baptismus Christi mortem, sepulturam & resurrectionem satis referat. Hæc enim omnia præ oculis habuit Apostolus qui ibidem ait: *Ita & vos existimate vos mortuos quidem esse peccato, viventes autem Deo in Christo Jesu;* (Rom. 6. II.) ut igitur Baptismus Christi mortem & sepulturam exprimat, minimè necesse est eum per immersionem fieri.

Quæres qualis esse debeat aquæ perfusio.

Resp. Eam hujusmodi esse debere, ut baptizatus, juxta communem loquendi usum, verè dici possit ablatus. Hinc movent Rituales Libri, sollicitè curandum esse ut ablutio, non ad capillos tantum, sed ad cutem ipsam pertingat, quia juxta vulgarem hominum existimationem, ablatus non dicitur ille cujus capilli duntaxat, intacto corpore, fuerint aqua madefacti. Præterea ad veram ablutionem requiritur, ut aquæ perfusio notabilem aliquam corporis partem attigerit; quantum autem pars habenda sit ut notabilis, ex Ecclesiæ consuetudine, & communi judicio definiendum est. Quæ de re audiamus Rituale Romanum: *Nemo,*

inquit, in utero matris clausus baptizari debet; si tamen infans caput emiserit, & periculum mortis immineat, baptizetur in capite; nec postea, si vivus evaserit, erit iterum baptizandus. Ac si aliud membrum emerferit, quod vitalem indicet motum, in illo, si periculum impendeat, baptizetur; tunc si natus vixerit, erit sub conditione baptizandus, eodem modo: si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine, &c. Si vero ita baptizatus deinde mortuus prodierit ex utero, debet in loco sacro sepeliri. Idem docet S. Thomas. (3. part. quæst. 68. art. 11. ad 4.)

C A P U T I I I.

De forma Baptismi.

FORMA Baptismi sita est in verbis quibus consecratur aquæ elementum. Tribus in articulis expendemus; 1º. utrum necessaria Baptismi forma in expressa Personarum Sanctissimæ Trinitatis invocatione consistat; 2º. an Baptismus aliquando divinâ dispensatione datus fuerit in solius Christi nomine; 3º. Varias quæstiones ad formam pertinentes resolvemus.

A R T I C U L U S P R I M U S.

Utrum Baptismi forma in expressa SS. Trinitatis Personarum invocatione consistat.

Vel à primis Ecclesiæ temporibus extirpate Hæretici, qui de Sanctissimæ Trinitatis mysterio perperam sentientes, Baptismi formam corrumpere. Recentiores autem Heterodoxi, Lutherus, Zuinglius, Calvinus & alii, consuetam quidem in Ecclesia

Ecclesiæ formam, nempe Sanctissimæ Trinitatis invocationem, retinuerunt; sed non ita necessariam habuere, ut eâ prætermisâ non valeat Baptismus; ille autem error ipsorum principii planè consentaneus est. Cum enim hominem solâ fide justificari velint, necesse fuit ut dicerent ab expressa Sanctissimæ Trinitatis invocatione Baptismi veritatem non pendere: *Non dubitem*, inquit Lutherus, *si quis in nomine Domini suscipiat* (Baptismum), *etiamsi impius Minister non det in nomine Domini, verè baptizatum esse in nomine Domini; non enim in conferentis tantum, quantum in suscipientis fide, sita est virtus Baptismi.* (Lib. de captiv. Babylon. cap. de Bapt. Edit. Wittemb. tom 2. pag. 75.)

P R O P O S I T I O.

Ad necessariam Baptismi formam requiritur expressa trium Sanctissimæ Trinitatis Personarum invocatio.

Prob. Christus Apostolis sic præcipit: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* (Matth. 28. 19.) Porro ad necessariam Baptismi formam pertinet illa Sanctissimæ Trinitatis invocatio, quam Christus conferendo Baptismate adhiberi iussit: atqui Christus in præfatis verbis expressam trium Sanctissimæ Trinitatis Personarum invocationem in perficiendo Baptismate adhiberi imperavit. *Lex tingendi*, inquit Tertullianus, *imposita est, & forma præscripta: Ite, docete nationes, tingentes eas in nomine Patris, &c.* (Lib. de Bapt. cap. 13.) Dominus, ait S. Cyprianus, *post resurrectionem Discipulos suos mitens, quemadmodum baptizare deberent, instruxit & docuit dicens: docete gentes omnes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* (Epist. 73. pag. 131. Edit. Baluz.) In prædictis denique Christi verbis, verum de adhibenda trium Personarum divinarum invo-